

Klimat- och näringslivsdepartementet

Rådets möte (TTE Energi) den 17 mars 2025

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Handlingsplan om överkomliga energipriser

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Policydebatt

Ansvarigt statsråd:

Ebba Busch

Förslagets innehåll:

Vid rådsmötet väntas ministrarna diskutera EU-kommissionens meddelande om en handlingsplan för överkomliga energipriser som presenterades den 26 februari 2025. Handlingsplanen innehåller förslag på åtgärder och initiativ för att minska energikostnaderna på kort sikt. Åtgärderna är indelade i fyra pelare: (i) sänka energikostnaderna för alla; (ii) slutföra energiunionen; (iii) attrahera investeringar och säkerställa leverans; och (iv) vara redo för potentiella energikriser. De flesta av åtgärderna föreslås genomföras under 2025.

Pelare i) handlar om att hantera kostnadskomponenterna som påverkar elpriset: nätverks- och systemkostnader, skatter och leveranskostnader, samt säkerställa välfungerande gasmarknader som levererar marknadsbaserade priser och bidrar till lägre gas- och elräkningar. Kommissionen föreslår här bland annat åtgärder som effektivare nätavgifter för att minska energisystemkostnaderna och lägre beskattning av el.

Pelare ii) handlar om att kommissionen under de kommande månaderna kommer att lansera initiativ som syftar till att stärka styrningen av energiunionen, lansera ren energi, förbättra vår försörjningstrygghet och minska medborgarnas och företagens elräkningar. Kommissionen kommer att lansera bland annat en specialgrupp för Energiunionen och publicera en vitbok om djupare integration av elmarknaden.

Pelare iii) handlar om inrättande av ett trepartskontrakt för energi till rimlig kostnad för Europas industri. Avtalets parter är offentlig sektor, inklusive finansinstitutioner, utvecklare av ren energi och energiförbrukande industri.

Pelare iv) handlar om att öka motståndskraften inför eventuella framtida energikriser där kommissionen menar att medlemsstaterna behöver verktyg för effektiva åtgärder, och att ramverket för försörjningstrygghet behöver stärkas, utifrån de lärdomar som dragits från den senaste utvecklingen. Kommissionen föreslår här åtgärder om att säkerställa försörjningstrygghet för prisstabilitet och priskrisberedskap.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att Europa behöver en energipolitik med teknikneutralitet som överordnad vägledande princip. Alla inhemska fossilfria energislag, inklusive vindkraft, kärnkraft och bioenergi, behöver bidra till energiomställningen. Regeringen delar den ansats som präglar given för ren industri och Draghi-rapporten som framhäver teknikneutralitet och varje medlemsstats rätt att välja sin egen energimix. En handlingsplan för överkomliga energipriser bör således ge motsvarande förutsättningar för kärnkraft att bidra som för förnybar energi för att inte missa målet om klimatneutralitet och ökad konkurrenskraft.

Europa inte får tappa fokus på målet att leverera fossilfri energi till överkomliga priser till våra medborgare och företag. Regeringen anser att elproduktion och nät måste utvecklas utifrån konsumenters behov och

efterfrågan. Investeringar i fossilfri elproduktion och nät kommer att göras om det finns rätt förutsättningar, som att företag och hushåll i EU kan ansluta till elnäten med leveranssäker el till överkomliga och stabila priser.

En verklig Energiunion förutsätter att EU bygger ett energisystem som vinner förtroende hos medborgarna. Regeringen bedömer således att det finns en risk att förtroendet för den inre elmarknaden och marknadsintegration skadas om enskilda medlemsländer driver en elmarknadspolitik som avviker mycket från det EU-gemensamma regelverket och det får negativa effekter på elpriser i andra länder.

Regeringen anser att dagens europeiska elmarknadsdesign i huvudsak är ändamålsenlig, men medlemsländerna behöver göra sin hemläxa och genomföra den överenskomna lagstiftningen för att säkerställa både leveranssäkerhet och rimliga elpriser. Inriktningen nu behöver vara på genomförande, inte på ny detaljreglering. I stället anser regeringen att alla möjligheter till förenkling och minskad detaljreglering bör övervägas.

Regeringen anser också att Europa behöver fokusera på energisystemets totala systemkostnader. En övertro på gränsöverskridande förbindelser eller på ett enskilt produktionsslag kommer snarare leda till ett dyrare system för EU:s medborgare och företag med ökade elpriser och lägre konkurrenskraft som följd.

En avgörande faktor för att sänka systemkostnaden är att nyttja befintlig infrastruktur mer effektivt. För detta ändamål är fossilfri planerbar kraft avgörande. Det är avgörande att medlemsstater med interna flaskhalsar etablerar effektiva prisområden eftersom det påverkar andra medlemsstater och därmed konkurrenskraften. Interna flaskhalsar bör också hanteras före ökade satsningar på sammanlänknings mellan medlemsländer.

Regeringen anser inte att det behövs ytterligare EU-lagstiftning på miljötillståndsområdet. De nyss antagna direktiven och förordningarna måste få effekt och utvärderas först och framför allt har medlemsländerna själva stora möjligheter att förbättra sina nationella processer och lagstiftningar. Mer EU-lagstiftning riskerar i stället att orsaka mer administration och ökad resursåtgång.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Har ej behandlats tidigare.

Fortsatt behandling av ärendet:

Ej känt.

Faktapromemoria:

Ej aktuellt.

4. EU:s energisäkerhetsarkitektur (tryggad gasförsörjning och riskberedskap för el) – lägesrapport och en möjlig väg framåt

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Policydebatt

Ansvarigt statsråd:

Ebba Busch

Förslagets innehåll:

Vid rådsmötet väntas en diskussion hållas om EU:s arkitektur för energisäkerhet med fokus på gasförsörjning och riskberedskap för el.

Försörjningstrygghetsförordningen för gas (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010) fastställer bestämmelser som syftar till att trygga gasförsörjningen i unionen genom att en väl och kontinuerligt fungerande inre marknad för naturgas säkerställs. Förordningen ger särskilda förutsättningar att skydda och försörja hushållskunder. I Sverige finns ett förhållandevis litet antal hushållskunder, varav många är spiskunder. Samtidigt finns vissa mycket viktiga industrier som är gasanvändare.

Riskberedskapsförordningen för el (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn och om

upphävande av direktiv 2005/89/EG) fastställer regler för samarbetet mellan medlemsstater i syfte att förebygga, förbereda sig inför och hantera elkriser solidariskt och med öppenhet, och med hänsyn tagen till den inre marknaden. Riskberedskapsförordningen för el omfattar bland annat att fastställa regionala och nationella elkrisscenarier. Den behöriga myndigheten i respektive medlemsstat ska ta fram en riskberedskapsplan som beskriver nationella åtgärder för att hantera elkrisscenarierna. Förordningen ställer även upp krav för utformning av en metod för bedömning av tillräcklighet på kort sikt och säsongstillräcklighet. Bedömning av resurstillräcklighet (på längre sikt) regleras i elmarknadsförordningen ((EU) 2019/941) och är grunden för att bedöma behovet av kapacitetsmekanismer, som i sin tur kan förebygga vissa typer av elkriser.

Kommissionen har flaggat för att revidering av förordningarna är aktuellt under denna lagstiftningscykel.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att Europas beroende av rysk energi, inte minst fossil energi, bör upphöra så snart som möjligt. Alla fossilfria energikällor behövs för att fasa ut fossila bränslen. Rysslands invasion av Ukraina har förstört samhällsbärande infrastruktur, däribland omfattande delar av energiförsörjningen. Sveriges stöd till Ukraina är därför fortsatt omfattande, pålitligt och långsiktigt.

Försörjningstrygghet för energi har blivit mycket aktuellt givet de senaste årens händelser. Regeringen välkomnar en översyn av förordningarna kopplade till försörjningstrygghet för gas och el. Förordningarna antogs i ett annat läge än det vi har idag, och flera lärdomar har gjorts.

Regeringen anser att det måste finnas utrymme i regelverket för försörjningstrygghet för gas för att skydda den gasanvändning som är viktigast nationellt och europeiskt, även om det inte handlar om hushållskunder. Exempelvis industrier kan vara centrala för livsmedelsproduktion, medicin eller andra samhällsviktiga varor.

Regeringen anser att bedömningar om resurstillräcklighet som görs utifrån elmarknadsförordningen bör omfatta en känslighetsanalys som kan relateras till elkrisscenarierna. För närvarande hanteras frågor om resurstillräcklighet och elkrisscenarier som två separata frågor, trots att en elkris kan vara ett

extremt utfall av resursbrist. Den hanteringen leder till samhällsekonomisk ineffektivitet. Regeringen anser därför att Europa behöver adressera totala systemkostnader för att nå ett leveranssäkert system även i mycket svåra situationer.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Har ej behandlats tidigare.

Fortsatt behandling av ärendet:

Ej känt.

Faktapromemoria:

Ej aktuellt.

Övriga frågor

a) Den viktigaste utvecklingen på EU:s el- och gasmarknader

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Presentation av ACER.

Ansvarigt statsråd:

Ebba Busch

b) Energisituationen i Ukraina

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Presentation av Ukrainas energiminister

Ansvarigt statsråd:

Ebba Busch